

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre . 5 " — "
 Negyedévre 2 " 50 "
 Egy óra 1 " — "
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és
 Kiadóhivatal:

Felvez. Simonffy-ház,
 a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel.

Az egyházpolitika és az ellenzék.

(—é—) Wekerle kormánya Magyarország kormányzását avval a korszakalkotásra képes programmal vette kezébe, hogy a felekezetek egymás közti surlódását megszüntesse, evvel a magyar állam hatalmát, tekintélyét kiterjessze s evvel a Szent István koronája alatt élő népek társadalmának a magyar nemzet érdeke szerint való szilárdítását, — egységesítését előkészítse. E nagy cél érdekében megvalósításra kitűzte az anyakönyvek államosítását, a vallásgyakorlat szabadságát, a zsidó vallás egyenlősítését, s a kötelező polgári házasságot.

Az Apponyi vezérlete alatti nemzeti párt a kormány mindezen tervezéseinek jelenté ki magát, s ahogyan elején a dolgok állottak, csak arról lehetett szó, hogy melyik liberálisabb: a kormány-e vagy az Apponyi-párt!

Amint aztán a kormány a javaslatokat elkészítve egymás után a képviselőház elé terjeszté, az Apponyi-párti lapok csavargatásából kisült, hogy e párt a maga liberalismusával csak álarcozkodott; s most, hogy a korona előtt fekvő polgári házassági javaslat betérjesztése már csak rövid idő kérdését képezi, álarcozást le is vetette, s nyíltan személyes obstrukcionális harcot hirdet a kormány ellen, hogy ezt megsemmisítse — ha lehet.

Tudtuk mi már az urak e színváltozásának bekövetkezőjét jó előre, egész eljárások eddig annak előkészítője volt csak. Láttuk az egyes javaslatok előterjesztésüül folyton növekedő izgatottságukat, szánakoztunk azon önvigasztalásukon, hogy a legfontosabbat a kötelező polgári házasságról szólót, nem fogja előterjeszteni, s mikor ez mégis megtörtént, guymosolyra indított azon híresztelésük, hogy az a javaslatot természetből kiforgató kompromisszum korlátai közt készült. Híresztelésük alapját az általuk szorgalmasan terjesztett azon állítás képezte, hogy a polgári házasság előkészítésének fő tényezője Szilágyi igazságügyminiszter kegyvesztett a királynál!

Most aztán, hogy e kegyvesztési hír Szilágyinak a király által történt fogadtatása utján mesének bizonyult, s a polgári házassági törvényjavaslat rövid idő alatti előterjesztése bizonyos, az ultramontanizmusukat addig szabadelvűségi mézzel kendőzött Apponyi-párti urak dühösen törnek ki, s a budgetvitára az obstrukciót kormánybuktatást tűzik ki napirendre. Meg is valósítják szándékukat, — ha lehet.

De nem lehet ám! A kormány a maga kitűzött programját becsületesebben fogja váltani a javaslatok előterjesztésével, a polgári házasságot kötelezővé

teszi a házassági peres kérdésekben a biráskodást a maga kezeibe veszi egységes házasság-jog alapján, megszüntetve a különféle egyházakban dívott különféle házasságjogokat, visszaéléseket s a magyar állami tekintélyt általánosítja oly tereken is, hova az az eddigi kiváltságos egyházi jogok korlátai miatt nem terjedhetett ki ez ideig. S mindez anélkül, hogy bármelyik vallásnak lényege érintessék.

E javaslatok előterjesztése volt a kormány keletkezésének alapja, s azok legutolsójainak előterjesztése is az őszi ülésszak alatt bizonyos. A magyar közvélemény lelkesedéssel várja azok megvalósulását, mert már általános a meggyőződés, hogy akkor a magyar állam erősebb lesz a társadalom erősödése s a lehetőség folytán megkezdődő összeolvadása által.

Majd meglátjuk, hogy az ellenzék merészkedik-e fenyegetését végrehajtani s a valóság elé gátlóul fellépni?

Az egyházügyi reformoknak a nemzet érdekében végre kell hajtatniok; ha az ellenzék megátalkodottan ellenszegül, megvagyunk győződve, hogy az elrendelendő új választásoknál a nemzeti ítélet vaskorbáccsal fogja az érdekével gonoszul kufarkodókat új képviseletével kirtani.

— A polgári házasság ügyéről a P. Lloyd a következőket írja: Az egyházpolitikai kérdések állásáról az utóbbi napokban ismételtelen különféle híreket hoztak forgalomba és különösen ama kétségnek adtak kifejezést, hogy a kormány a házassági jog szabályozásának kérdésében eddig elfoglalt álláspontját megtartja-e. Biztosan állíthatjuk, hogy a Wekerle-kabinet — mint ezt még nem régen említettük — a kötelező polgári házasság behozatalának javaslata és a házasság felbonthatóságára nézve az összes felekezetekre érvényes rendelkezések megállapítása mellett áthatatosan megmarad. Ehhez még azt az állítást is fűzhetjük, hogy Wekerle min. elnök ama látogatás alkalmával, melyet Vaszary hercegprímásnál tett, a kormány ezen elhatározásából titkot nem csinált. A minisztertanácsnak a házassági jog kérdésében hozott határozatait most foglalják írásba és alapos indoklás kíséretében terjesztik a korona elé, s mely aztán a házassági jogról szóló törvényjavaslatnak betérjesztése felett fog határozni.

— Belföldi hírek. (A sajtóügyi informatív) szolgálatra 50,000 frtot szavazott meg a képviselőház pénzügybizottsága. Ez összeget első sorban arra fogják felhasználni, hogy a hazai viszonyokról az eddiginél alaposabb információ nyújtassék a külföldi sajtónak s másfelől viszont a külföldi viszonyokról is alapos és közvetlen felvilágosításokat nyújtsanak az ezzel megbízandó közegek. (Utastítás mozgósitás eseter e.) A honvédelmi miniszter az összes magyarországi törvényhatóságokhoz és horvát-szlavon megyékhez intézett legutóbbi körrendeletével a járási tisztviselők és a községi előjáró számára külön-külön új mozgósítási utasításokat küldött, melyek fontos intézkedéseket tartalmaznak, hogy a mozgósítás annak idejé-

ben a lehető legnagyobb gyorsasággal és szabotossággal legyen végrehajtható. (Bihar megye alispáni székére) csak egy komoly aspiráns jelölt van: Szunyogh Péter megyei főjegyző. Szunyogh megválasztása esetén a főjegyzői állás üresedik meg, a melyre eddig Papp János t. főjegyzőt és Kis Elek központi főszolgabíróét emlegetik jelöltek gyanánt.

— Külföldi hírek. (Kormányválság Ausztriában.) A napok óta tartó belpolitikai válság Ausztriában akuttá lett s a helyzet ő felségét arra indította, hogy Budapestről haladéktalanul osztrák székvárosába utazzék. Megérkezése után ő felsége azonnal külön kihallgatáson fogadta Taaffe grófot. Egészen biztosnak tartják, hogy Taaffe e kihallgatáson elbocsáttatását kérte és átnyújtotta az uralkodónak az ősszminiszterium lemondását. A szövetkezett pártok (Hohenwart-klub, szabadelvű német baloldal és a lengyel klub) Taaffe-kormányval való minden további együttműködést megtagadtak. — (Oroszok Franciaországban) Az orosz csár az orosz hajórajnak Toulonból távozása napján táviratot küldött Carnot elnökhöz, meleg hangon megköszönvén a rendkívül szíves fogadtatást. A csár reményli, hogy a két ország közti rokonszeny kétéleke hozzájárul az általános béke megszilárdításához, a mely a két ország törekvéseinek célja és szüntelen óhaja.

Debreczeni egyetem.

— A jogakadémia tovább fejleszté e. —
 — Felolvasta dr. Bacsoni Lajos tanár az okt. 27-iki értekezleten. —

Igen tisztelt értekezlet!

Azok után, a miket t. kartársam előttem oly meggyőzőleg előadott, kimutatva azt, hogy egy bölcsészeti fakultás felállítása a debreczeni főiskola keblében mily nagyfoutosságu helyi és általános kulturális érdekek követelménye, legyen szabad nekem az előttük tekvő, e város művelt közönségének s mondhatni egész lelkes lakosságának nemes érdeklődését, figyelmét lekötve tartó emez ügynek egy másik oldalára hívnom fel az igen tisztelt értekezlet nagybecsü figyelmét.

Több mint egy évtizede már annak, hogy a felső oktatás megoldatlan kérdéseinek során a harmadik magyar egyetem felállítása szóba hozott. Az eszme életre valóságát, a megvalósítás szükségét senki sem vonhatja ma sem kétségbe, ha meggondolja azt, hogy egy 16 milliónyi népességet számláló állam tudományos művelés iránt formálható igényeit két egyetem s néhány kiépítetlen és elszigetelt akadémia által semmiképen sem lehet megnyugtató mértékben kielégíteni. Nem csoda tehát, ha az eszmét épen az akkori közoktatásügyi kormány karolta fel különösebben s nem csoda az sem, ha a midőn ekként a legilletékesebb helyen a terv megvalósítása iránt komoly szándék volt tapasztalható, vidéki legnagyobb városaink egymással vetélkedve igyekeztek biztosítani maguknak a harmadik egyetem székhelyének dicsőségét és tagadhatatlan előnyeit.

A harmadik egyetem eszméje azonban akkor nem ölthetett testet egyéb gátló körülményektől eltekintve legalább a miatt, mert ugylátszott, hogy az állam akkori kedvezőtlen pénzügyi viszonyai között az ily nagyszabásu alapítás nem volna lehetséges; és mert egyéb közkeletü politikai kérdések mellett ugy a nemzet, mint a kormány érdeklődését ez ügyről elterelték s több éven keresztül ettől távol is tartották.

A nemzeti közlekedés azonban, a melyet napjainkban az ezredéves nemzeti multra való visszaemlékezés felemelő érzete ébresztget széles hazában, mondhatni mohó vágyzval keresi az alkalmat arra, hogy felismerhetőleg kifejezésre találhasson, keresi az alkalmas tárgyakat, a melyek nagyszerű megnyilatkozásának örök-időkre szóló és méltó monumentumai gyanánt szolgálhassanak.

És vajon lehetne-e a nemzeti föllekesülés e nevezetes időszakában ennek kifejezésére, e felbuzdulás megörökítésére a nagy és ünneplés alkalomhoz méltóbb tárgyat találni, mint oly intézmények létesítését, a melyek míg egyfelől a tudomány fáklyájával világítják a viszontagságos, de dicsőséges nemzeti multat, s feltárják előttünk annak tanulságait, másrészt megmutatják a jövő fenmaradás és nemzeti fejlődés legbiztosabb útját és eszközeit is?!

És csakugyan, a midőn mintegy két évvel ezelőtt szélesebb körben kezdte foglalkoztatni városunk közönségét az ezredéves nemzeti jubileum megünneplésének kérdése, első sorban a helyi sajtó, aztán városunk és társadalmunk vezérirányai s a főiskolai előjáróság és tanárok kezdeményezésére mondhatni egyértelműleg nyilvánított városunkban a közvélemény a mellett, hogy e nagyszerű nemzeti ünnep emlékének áldozva, Debreczen városában tudományegyetem létesítését, hogy Debreczen város ösitanintézete és dícsékedése, a debreczeni kollegium, közelebbről ennek akadémiája egyetemi magaslatra emeltessék fel.

E nagy célnak támogatására sietett a magyarországi reformátusok törvényhozó testülete az országos zsinat, a mely buzgó és nagy-érdemű egyházkerületi elnökeinek, püspökünk és főgondnokunk közbenjárása folytán kimondotta azt, hogy a debreczeni főiskolában bölcsészeti fakultás állítsassék fel, s e célra az országos gyűjtést el is rendelte. Debreczen városa pedig, a mely a debreczeni kollegiummal való szoros összetartozásának s atyai és pátronusi jó indulatának minden alkalommal félreismerhetlen jeleit szokta szolgáltatni, már előlegesen, mintegy buzdító példával járva mások előtt, a jogakadémia és a bölcsészeti fakultás részére felállítandó 2-2 tanszék alapjául 200,000 frtot, a debreczeni ref. egyház pedig egy bölcsészeti tanszékre 50,000 frtot ajánlottak meg.

Az országos zsinat által kitűzött célzt, egy bölcsészeti fakultás felállításának tervét e szerint ma már túllépte a városunkban megindult lelkesedés árja. Ma már nem pusztán filozófiai fakultásról, hanem egyetemről beszélnek, egyetemért lelkesülnek városunk legjobbjai s egész áldozatkész közönsége. És ez nagyon örvendetes jelenség, egyrészt azért, mert a z egyetem eszméje nem áll ellentétben a bölcsészeti fakultás felállításának tervével, sőt e kettő egymással szorosan összefügg, egyik a másikat támogatja, egyik a másiknak része, illetőleg feltétele és mert nagyobb, messzehatóbb célkitűzés által szélesebb utat és tért nyitunk az áldozatkészég érvényesülhetésének, mert végül, nem lenne csekély dolog, a nagy alkotások mostani kedvező időszakában a már létező intézményeket nem vonni be az építés keretébe, hanem azokat továbbra is tegődésre kárhozzatni, akkor, a midőn éppen ezek bevonásával alkothatunk valóban a nagyot és maradókat, s akkor, amikor éppen ez intézmények létesítésében van adva Debreczen városára nézve oly kiváló előny, oly ellensúlyozhatatlan erő, a mely az egyetemért vetélkedő minden más város felett Debreczennek juttatja mindenkör az elsőséget. Valóban legalább is igazolhatóan muhasztás volna Debreczen városa és közönsége részéről, ha nem buzdítaná az alkotás munkáját az áldozatkészég tanúsítására az a körülmény, hogy itt van kebelében Magyarországnak az egyetemek után legnagyobb és legnevezetesebb ösi tanintézete, hogy itt van az a tanintézet, a mely mostani kiegészítetlen állapotában is 15 akadémiai rendes tanszékkel, sőt ha a már megalapított, illetőleg biztos kilátásba helyezett tanszékeket is számításba vesszük, összesen 22 akadémiai tanszékkel képes a z egyetem alapításához hozzájárulni. E tekintetben Debreczennek egyik akadémiai városa sem versenyezhet, annyival kevésbé Szeged, a melynek az alapítóktól a tetőzárkóvíg merőben új építést kell végbe vinnie, ha egyetemet akar létesíteni.

Ha tehát ekként e nemes, ez áldozatkész városi közönség egyetemet óhajt, legyen szabad nekem elsőben az egyetemre, majd jogakadémiaink fejlesztésére vonatkozólag tájékozásul némelyeket e díszes körben elmondanom, hogy csekély erőmhöz képest én is hozzájárulhassak egy porszemmel e monumentális építkezéshez.

A mostani egyetemeknek, vagy helyesebben főiskoláknak háromféle alakját vagy rendszerét lehet általában véve megkülönböztetni: az angol, francia és a német rendszert.

Az angol egyetemi rendszer, a mely a maga sajátos formájában főleg az oxfordi és cambridgei ösi egyetemekenél található fel, az angol népet s ennek összes intézményeit jellemző erős konzervativizmushal fogva leginkább fentartotta a középkori egyetem eredeti alakját és jelmét. Céljok ez intézeteknek szélesebbkörű általános műveltség és kiképzés nyújtása, olyan, a minő, a mint Paulsen mondja, egy gentlemanhoz illik. Sem a tudományos buváriat, sem a tudománybeli előkészítés a régi angol egyetemnek sem képezi tulajdonképeni feladatát. Tantárgyai is akként vannak megválogatva, amennyiben a nyelvek, történet, matematika, természettudományok és a filozofia tanítványok.

Az egyetem önkormányzati alapon nyugvó szabad testület, megőrizve bizonyos tekintetben egyházi jellegét, a mely saját alapítványi vagyonából fedezi szükségleteit s az államkormány annak igazgatására befolyást nem gyakorol. Az életrend, a tanítók és tanulók zárdaszerű együttlakása a collegek és halokban szintén középkori eredetű. A tanítás tulajdonképen az egyetemi tudósok által történik, a kik csak néhány előadást tartanak évenként, hanem a tudorok és fellowk által, a kik a collegekben a tanulókkal együtt élnek. Az egyetem tulajdonképen nem egyéb, mint számos ilyen különálló college összesége, a mely collegeket csak a vizsgák, — egyetemi gradus s némely más közös ügy fűz együvé. — Az ilyen angol egyetem nem nevel tehát sem szakpályára, sem pedig tudományos buvárlatra nem igen szolgál. A szakpályára való nevelés csak később veszi kezdetét az egyetemen kívül, a magas szakiskolákban; de ezek is csak újabb alakultak. Az egyetemek tehát mintegy folytatását képezik a középiskolának, a gimnáziumnak, ez is, mint amaz az általános műveltségre az értelem fejlesztésére törekedvén. Ez egyetemek még mindég az előkelő és gazdagabb társadalmi osztályok köréből nyerik tanítványaik egész contingensét. Szegényebbekre nézve már csak azért is megközelíthetetlenek, mert azokban egy bennlakó ifju évi elátása legalább 2000 frtba kerül. Csak a négy újabb angol egyetemet látogathatják szegényebbek is. Ezek közül kettő van Londonban, egy Durhamban és egy Manchesterben.

A francia főiskola, valamint a nép politikai karaktere is, éppen ellentétét képezi az angolnak annyiban, hogy az egészen eltávolodott a régi egyetem rendszerétől, úgy szólván teljesen szakított azzal, a midőn az egyetemet is, mint a gyűlöletet mult egyik átröklött intézményét a forradalom eltörölte s helyébe később a császárság alatt hivatalnokok képzésére szolgáló külön fakultásokat állítottak. Ezek állami intézetek, a melyek egyenesen bizonyos élethivatások számára képeznek szükséges szakembereket. A tanárok állami hivatalnokok, kiknek célja nem a tudományos kutatás vagy az általános tudományos képzés. A tudományos kutatáshelye az Institut de France, a francia akadémia; az általános képzés eszköze pedig az előkészítő középiskola.

A német egyetem közepén áll az angol és a francia felső oktatás intézményei között. Külső formájára nézve hasonlít annyiban a francia fakultásokhoz, hogy ma már, bár régebben leginkább egyházi jelleggel bírt, a né-

met egyetemek is állami intézetek s állami igazgatás alatt állanak. De különbözik azoktól annyiban, hogy a régi egyetem némely önkormányzati intézményeit máig is fentartotta, a mennyiben pl. a rektort, dékánokat, dekanatust maga választja, a tanszékek betöltésére nézve pedig részint javaslatétel által foly be. Különbözik továbbá a francia fakultásaitól az által is, mert a régi egyetem fakultásainak egységét megtartotta sőt tovább fejlesztette.

De a mit különösen ki kell mutatni kiváló jellemvonást és mindenképpel való előnyemelői a német egyetemeknél, s a mire nézve ugy az angol, mint a francia egyetemek, illetőleg előnyösen fakultásaitól különbözik az, hogy a német egyetemek egyrészt a tudományos hatásmindmegannyi műhelye is másrészt a legmagasabb tudományos oktatás intézetei ugy az általános tudományos, mint a szaktudománybeli kiképzésre nézve képeznek szakembereket, de egyuttal tudósokat s vizsik előbbre a tudományt. A német professor első sorban tudománybuvár, de egyuttal tanító; így aztán az akad. tanítás kiválólag tudományos.

Oxfordban és Cambridgeben jeles tudósok vannak, mondja a viszonyok egyik alapos ismerője, de senki sem állíthatja, hogy az angol egyetemek a tudós munka legkiválóbb műhelyei, mint azt a német egyetemekről mondhatjuk. Sokan, a leghiresebb tudósok, mint Darwin, H. Spemer, a két Mill, Macaulay, Gibbon, Bentham, Ricardo stb. az egyetemeken kívül állottak.

Ugyazintén a francia tudósok az Institut-ban találhatók fel, a kik, ha a College de France vagy Sorbonne tagjai, tartanak ugyan ott egészen nyilvános tudományos előadásokat, de ez nem rendszeres és nem az ifjúság tanítását veszi célba. A fakultás tanáraitól pedig ép oly kevéssé várnak ott tudományos irodalmi tevékenységet vagy buvárkodást, a mennyire jogosulatlan volna ily követeléssel lépni fel a sok tekintetben parallel állású, de kedvezőlenebb helyzetben lévő magyar jogakadémiai tanárokkal szemben.

Németországban, mondja Paulsen, minden egyetemi tanár tudós és megfordítva. A kivételek, minő a két Humboldt volt, ritkák. „Ha Németországban valamely tudósról van szó, mindjárt azt kérdezik: melyik egyetemnél van? S viszont ha professzoról, van szó, azt a kérdést vetik fel: mit irt, micsoda tudományos szolgáltatott teljesített?”

Valóban magas műveltségről tanuskodik az, ha a tudományt s annak képviselőit annyira megbecsülve és méltányolva látjuk, mint Németországban. Innen van a német egyetemek nagy jelentősége nemcsak kulturális, hanem politikai tekintetben is. Az élő szó hatalma, a tanszék közvetlen hatása az ifjúságra s azon körülmény, hogy valóban tudósok tanították az akad. ifjúságot, okozták azt, hogy — a mint mondják — a tudomány a nép szívéhez Németországban közelebb áll mint bármely más népeknél.

Az egyetemek fontos politikai missiót is teljesítettek Németországban, mert ezek voltak a nemzeti egység képviselői és központjai; ezeknek köszönhető, hogy a mint azt találon mondják, a német nép, mely oly hosszú időn keresztül az európai politikának csak objectuma volt, most annak subjectumává lett. — És még minő, vezérszerepet játszó subjectumává! . . .

(Folyt köv.)

Irodalom — Művészet.

* A Jókai-jubileum végrehajtó bizottsága értesíti az érdeklődőket, hogy a felhívás, a mely Jókai tisztelőihez van intézve s mely bő tájékozással szolgál ugy az ünnep részleteiről, mint a Jókai Mór összes műveiből rendezendő nemzeti diszkidás programjáról, már sajtó alatt van s néhány nap mulva szét is lesz küldve magánosoknak, egyesületeknek, intézeteknek és

törvényh
melyek
leuma al
a felhívá
pen vegy

* A

szabadsa
állított ö
szabadsá
nak. Pa
átirja zo
ket azut

* A

batalmas
a Magyar
Ismerteti
olvasó
oldalánál
ból örve
dalom ör
zönság s
és a Ma
tés irodá
alatt) a
birlapka
következ

A

napilap,

6

22

sóval.

14

19

olvasóva

18

22

13

A

lenik me

551000

A

ritkák a

„Szabad

ami a n

rátját ö

2100 a

A

is kitűnő

zetközi

meg.

* A

nek pótl

Lujza as

művészn

Molière

classikus

Shakespeare

a dajka

llené, S

Csik

rusa

a komol

norájába

más alak

legnagyobb

mint tisz

ban s t

máry

ösmert k

életét an

jétől örö

hatatlan

csöndes b

ténétben

* H

zunt

ügyesen

ugyan O

zül való

törvényhatóságoknak, úgy, hogy a testületek, amelyek már eddig is siettek Jókai Mórt jubileuma alkalmából diszpolgárrá választani, ebből a felhívásból megtudják a módozatokat, miképen vegyenek részt együttesen a nemzet ünnepén.

* **A szabadságharcz zenéje.** A budapesti szabadságharczi muzeum érdekes gyűjteményt állított össze azokból a zeneművekből, melyek a szabadságharczsal valami összefüggésben állanak. Palotásy Gyula a muzeum megbízásából átírja zongorára ezeket a zenedarabokat, melyeket azután a muzeum ki akar adni.

* **A magyar hírlapírás fejlettsége.** Egy hatalmas könyv fekszik előttünk. Telistele van a Magyarországon megjelenő lapok czimeivel. Ismerteti a lapok irányát, hű adatokat közöl az olvasó közönség számára. hozza a lapok első oldalának kibővített fényképét. Mindez adatokból örvendetesen tűnik ki, a magyar hírlapiradalom óriási fejlettsége; a lapok, az olvasó közönség sokasága. A londoni Reuter ügynökség és a Magyar Távirati Iroda nemzetközi hirdetés-irodája (Budapest, Gránátos-utca 1-ső sz. alatt) adta ki a maga nemében egyedül álló hírlap-katalógust. Érdekesnek tartjuk ebből a következő adatokat közölni:

A fővárosban megjelenik 12 politikai napilap, összesen 310,000 példányban.

6 élelzap, 41,000 olvasóval.

22 szépirodalmi lap, összesen 19,000 olvasóval.

14 gazdasági lap 34,000 olvasóval.

19 pénz- és kereskedelemügyi lap 47,000 olvasóval.

18 jogi lap, 34,000 olvasóval.

22 ipari, műszaki lap, 40,000 olvasóval.

13 vegyestartalmu lap, 26,000 olvasóval.

A fővárosban tehát összesen 126 lap jelenik meg, melyek olvasóközönségének száma 551000-re rug.

A vidéki lapok száma 256, közöttük nem ritkák az 1000 előfizetősű lapok. A katologus közli, hogy a „Nagyvárad“ naponta 2000, a „Szabadság“ 1800 példányban lát napvilágot, ami a nagyváradi sajtó haladásának minden barátját örömmel tölti el. A legtöbb előfizetője 2100 a „Szegedi Napló“-nak van.

A mű, mely a hirdetni óhajtó közönségnek is kitűnő szolgálatot tesz, a fentemlített nemzetközi hirdetési irodánál 1 frtért rendelhető meg.

Színház.

* **Szathmáryné meghalt.** A színművészetnek pótolhatatlan vesztesége van. Szathmáryné Lujza asszony, a legnagyobb magyar kómikai-művésznő, a kómikai szerepek, Shakespeare, Molière és a magyar szerzők alatt műveinek klasszikus tolmácsa, 75 éves korában elhunyt. Shakespeare „Romeo és Júlia“-jában a dajka, Molière „Tartuffe“-jében Perneellené, Szizligeti Ede „Mamá“-ja, Csiky Gergely „Czifranymorusa“-ában az egyik vén kisasszony, vagy a komolyabb szerepekből Björnson „Leonorájában a „Nagymama“ és még számtalan más alakítása emelték a magyar színművészet legnagyobbjai közé. Utolsó időben már csak mint tiszteleti tag lépett fel a nemzeti színházban a tegnappelőtt hunyt el. Fiai voltak Szathmáry Károly és Árpád, a Debreczenben is ismert kiváló színművészek. Szathmáryné egész életét anyagi gondok keserítették, második férjétől örökölt adósságai vetették meg a kifogyhatatlan zavarok alapját. Most megpihenhet a csöndes halálban s neve a magyar színészet történetében örökké élni fog.

* **Huszonhetedik előadás.** „A trapéz a n t i h e r c z e g n ő“ ment tegnap ügyesen rendezve és csinosan kiállítva. Ez ugyan Offenbach kevésbé sikerült művei közül való azon időszakból, midőn a szerző a ki-

csapongóan vig zenéből komolyabb stylusba ment át, mindazáltal kellemesen élveztük és ily Offenbach fele eseményeket, különösen a jobbakk közzül (Orpheus, Geroldsteini, Kékszakál stb) máskor is szívesen vennénk. A mai est sikeréhez első sorban a női kar járult, mely a 3-ik felvonásbeli szép halk kardalt meglepően jól énekelte. Különösen kivált közzülök egy tiszta csengésű althang melynek tulajdonosát, — ha jól tudjuk Sándor Mariska, — magánszerepekben is ohajtanók hallani. Tiszzi (Kázmér herezeg) most is megmutatta, hogy pár excellencé couplet-énekes, úgy ő mint Lóc s a r e k n é (Paola) izléses komikumokkal sohase tévesztenek hatást. — Krémér (Sparadrap) Stoll (Tremolini) és Andorfi (Cabrillo) is mulattatók voltak, ezen utóbbinak azonban egy pár extemporizálást elengedtünk volna. Az írókban van elég humor mulatságos dolgokat írni, ő benne meg van elég komikum azokat jó eljátszani, felesleges hát a saját külön eredeti ráadás. — Galyasi Paula (Regina) ügyesen játszott és csinosan énekelte, a másik két primadonna (!) Sugar Aranka (Zanetta) és H. Csillag Amália (Raphael) játszottak és énekeltek — a hogy tudtak.

(1.)

* **Huszonnyolcadik előadás.** Berczik Árpád népszínművét az „Imándi kis pap“ot vasárnap telt ház előtt adták, melyben bizonyára része van annak, hogy Eszti szerepét Tiszayné Ellinger Ilona játszotta. — Megrövidítése a közönségnek, ha őt csak oly ritkán láthatjuk színpadunkon, rutinja fűrgé játéka és kedvessége nagyban hozzájárulnak az előadás sikeréhez és így azt hisszük, hogy a színházlátogatók jogos kívánságát tolmácsoljuk ha gyakoribb fellépéseit kérjük, melyekkel hízogot pótol. Hogy közönségünk kedve és művészetét méltányolja, azt eléggé bizonyítják a sűrű tapsok melyeket ez estén is aratott. A czimszerepben Ferenczy József csak halvány képét mutatta be a szerelme és gyermekei kötelessége között felmerült ellentéttel küzdő reverendájából kivetkőzött kis papnak, ellenben a „Siratassatok ha meghalok“ kezdetű népdalt szép és terjedelmes hangjának teljes érvényesítésével és hatásos érzéssel énekelte. — A tipikus falusi tanító szerepét Sándor Emil helyesen fogta fel és kitűnően adta elő, felesége szerepében Lubrinicz Julia megfelelően kísérté és megelégedve vetük észre, hogy hanghordozás: a kellő arányokat most már nem lépi túl. Horváth Paula Lászlak Zsuzsát, a művelt pesti szobalányt nem rosszul személyesítette, azonban ajánljuk neki, hogy ne ismétljen oly gyakran egy és ugyanazon gesztusokat és ne harapja el a mondások végét, melyet rendszerint a közönség előtt érthetatlenné tesz. Andorfi (Peti) és Krémér (Mózes) jóízű alakításokkal sok derűtséget keltettek ugyszintén Rózsahegy (Király Pista) is ki különösen a vitrioljelenetet kacagtatón játszotta. Hevesi (plébános) és Kiss Irén (Biri) is dicséretet érdemelnek. A zárjelenetben személyekre pedig népszínművek jó előadásához okvetlenül szükség van. Az összjáték nem sokat ért, akadozások, késések és egyéb zavarok váltakoztak egész este.

(1)

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felelősi felvilágosításokat ad hétköznapiokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirás hivatalnál október 30-án: Változó, derült hűvös.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—5-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

A debreczeni állami időjelző állomás-jelentése. 1893. Október hó 30-án reggeli 7 órákor Hőmérséklet — 1 C. fok. Légyomás 763. millim. Szélirány Szélesend. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — millim. Ugynezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 9 fok. Legalacsonyabb hőm. — 1 fok.

Séta hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órákor.

Okt. 31-én a reformáció emléknapja a főiskolában.

November 1. Egyházkerületi közgyűlés.

November 9. délután fél 6-kor a debreczeni vadásztársulat közgyűlése a városházán.

Nov. 9. esti 1/2 6 órákor vadász társulat közgyűlése.

November 12. délelőtt 10 órákor a tornaegylet közgyűlése, saját helyiségében.

— **Debreczeni küldöttség a minisztereknél.** A debreczeni kereskedő társulatnak küldöttségét szombaton délben fogadják a közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek. E küldöttséget, melynek tagjai Zádor Lajos, Szabó Kálmán, Gyórfy Aladár nagykereskedők, Mayer Emil gözmalmi igazgató és dr. Bajer Ferencz akadémiai igazgató voltak, dr. Király Ferencz orsz. képviselő vezette a miniszterek elé. Először gr. Csáky Albin közoktatásügyi miniszter fogadta őket a minisztérium palotájában d. e. 11 órákor. Zádor Lajos társulati elnök alaposan indokoló beszéd kíséretében nyújtotta át Csáky grófnak, a társulat kérvényét, melyben az évi 3500 frt. államsegélynek 5000 ftra emelését és az akadémia palotája építéséből származott terhek fedezésére 20,000 frt. rendkívüli segélynek engedélyezését kérelmezi. Zádor Lajos beszédére a miniszter igen előzékenyen fogadta a küldöttséget; elősmerte a debr. keresk. akadémia fontos kulturális missióját s igérte, hogy megvizsgálhatja az ügyet és teljes jóakarat tal igyekezni fog, hogy amennyire csak lehetséges, a társulat kérése teljesítessék. Innen Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter ment a küldöttség, hol szintén Zádor Lajos adta elő a társulat kérelmét, mely a kereskedelmi miniszter tárczája terhére 10,000 frt rendkívüli államsegély engedélyezésére irányul. A kereskedelemügyi miniszter hasonló szíves előzékenységgel látta a debreczenieket. Valásában ugy nyilatkozott, hogy a kereskedelmi iskolák ügye tulajdonképen nem az ő tárczájához tartozik s ezuttal nem is vitatja, hogy helyesen van-e ez így. Ó ohajtaná, hogy az ipar- és kereskedelmi oktatás a kereskedelmi miniszter hatáskörébe vétessék be. Kijelentette, hogy a kérelmet megvizsgálhatja s ha kellő alapot talál, szívesen segít, méltányolván a debreczeni kereskedő-társulat törekvéseit. A miniszter ezután a küldöttség minden tagjával élénk társalgásba bocsátkozott; különös érdeklődéssel tudakozódott városunk ipari és kereskedelmi viszonyairól, főként pedig az István malom helyzetéről melynek körülményeit alaposan ősmerte. Két helyen tisztelt meg ezután a küldöttség Berzeviczy és Reiszsig államtitkároknál. Mindketten igen szívesen fogadták a küldöttséget; meg vannak győződve arról mily fontos szerep jutott Debreczennek a magyar kereskedelem nemzeti irányuló előmozdításában s megígérték, hogy a társulat kérése ügyében pártolólág tesznek jelentést minisztereiknek.

— **Előléptetések a helyőrségnél.** A szokásos novemberi előléptetés a debreczeni katonatisztek közül többnek meghozta az örvendetes rangemelését. A honvéd gyalogezredben kinevezte Öfelsége Draugentz János őrnagyot alvezredessé. Grünwald Lajos és Németh Béla főhadnagyokat II. oszt. századosokká, Szathmáry Kálmán hadapród tiszthelyettes hadnagygyá; a 2. honvéd husárezredben: Ambrus János II. oszt. százados I. oszt. századosá, Ele méry István hadapród tiszthelyettes hadnagygyá, mindnyájokat a tényleges állományban. A tartalékban Imre János 3. gy. ezredbeli és Bede József 2. husárezredbeli hadapród tiszthelyetteseket hadnaggyá léptette elő. — A csász. és kir. közöshadseregnél a 39. gyalogezredben a következők léptek elő: Veszely József I-ső osztályú százados őrnagygyá, áthelyeztetett a 46. gyalogezredhez, Kádár Károly II. osztályú

százados első osztályú százados, marad a 39. ezred keretében; Rabács Márton és Rápolti Károly hadnagyok főhadnagyokká a 39. ezrednél; Laczay Imre és Becz Kajátán tiszthelyettesek hadnagyokká, előbbi áthelyeztetett a 62-ik, utóbbi a 82-ik gyalogezredhez.

— **Emke.** Zichermann Hermannak a Debreczen Nagyvári Értesítő tulajdonosának junius közepe táján a Corso kávéházban egyelőre teljesen ismeretlen két darab tizes bank nótát adott át azzal a kéréssel, hogy tegye el. Hermann bátyánk tiltakozott a különös ajándék ellen s mikor kérdezte hogy: „kihez legyen voltaképen szerencsém?” csak annyit választ kapott, hogy: „Én katolikus vagyok” Zichermann erre a 20 frtot fölvitte a II. ker. főkapitánysághoz s ott deponálta. Azóta senki sem jelentkezett a pénzért, ezért a tanács Zichermann H. kívánságára a 20 frtot az erdélyi magyar közművelődési egyesületnek a pénztárába utalta. Egy tüzőitőkből álló asztaltársaság a körében tilos német szóhasználatának bírságából befolyt 2 frt. 30 krt az Emke nálunk levő perselyében helyezte el.

— **Az „Arany Bika” táncztermének felszerelése.** A híres Bika szálloda táncztermének gazdag aranyozásaival, nagy méreteivel, márvány oszlopival kiáltó ellentétet képezett eddig a berendezés szegényessége, úgy szólván teljes hiánya. Még kirívóbb lenne az ellentét jövőben, mikor a mennyezeten művészi freskók pompáznak. Balogh Mihály főmérnök azzal a javaslattal lépett a tanács elé, hogy a táncztermet függönyökkel, tükrökkel és díszes ülőhelyekkel szereltesse fel. Előbb azonban küldöttséget bíz meg az iránt, hogy ez a berendezés költségeire és milyenségére nézve javaslatot készítsen.

— **Lelelkész-képeségi vizsgák Debreczenben.** Szombaton és vasárnap lelelkész-képeségi vizsgák tartottak a tiszántuli egyházkerület e végből kinevezett vizsgáló bizottsága előtt, melynek elnökei Kiss Áron püspök és Vályi János főgondnok akadályoztatása miatt Simonffy Imre kir. tan. a kölegium helyi gondnok. Második vizsgára 6 tiszteletes atyafi jelentkezett u. m. Tóth Mihály debreczeni tornatanár, Kovács Emil debreczeni, Zih Sándor pocsjai, Koroknay István szatmárnémetij, Szabó Béla körös-tarcsai, Dávid Sándor h. hadházi, s. lelkészek; első vizsgára pedig 12-en állottak elő, u. m. Miklovicz József h. m. vásárhelyi, Györfi József h. m. vásárhelyi, László Gyula h. nánási, Komrád Géza b. gyulai, Bugyi János geszti s. lelkészek, Dombó László esk. fel. s. tanár, Szabó Mihály, Szabó János, Szilágyi Imre esk. fel. köztanító, Ujlaky Béla, Makay Elek körös-tarcsai s. lelkész és Pótor Elemér. A II. lelelkész-képeségi vizsgát Szabó Béla — Szabó János békés-bánsági esperes fia, — az I. lelelkész-képeségi vizsgát pedig Dombó László, Miklovicz József, Szabó Mihály tették le kitűnő eredménnyel.

— **A vadásztársulat** ez évi november hó 9-én délután 1/2 órakor a városháza kistancztermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a társulat tagjait tisztelettel meghívatnak. Tárgy: A földmivelésügyi m. kir. minisztériumtól leérkezett alapszabályok kiegészítése. A választmány.

— **Hymen.** Poroszlai László a debrecz közgazdasági bank ifjú főkönyv vezetője a múlt héten tartotta eljegyzési ünnepélyét a szép és nagyműveltségű Martinyi Irénnel, Martinyi József a nyiregyházi ág. ev. főgimnázium igazgatójának leányával.

— **Fillokszera a debreczeni szőlőkben.** A debreczeni szőlőskertek egy némelyikét már évek óta inficiálta a fillokszera. — A fekete talajon lévő szőlő-területek pusztulása már nagyon is észrevehető, mert a Posta, Varga, Téglás, sőt a Boldogfalvai kertekben egy legújabb hivatalos kimutatás szerint 56. kat. hold szőlőt irtott ki már a veszedelmes ellenség s az a 292 hold, 1269 □ öl szőlő-terület, melynek fekete talaja van, előre láthatólag néhány év múlva teljesen elpusztul, mert a tulajdonosok semmivel sem védekeznek. A fillokszeramentes homok-területeken pedig, melyeken mintegy hetedfélszáz holdas szőlőskert van, csak lassan

létesülnek új szőlőültetvények. Holott a szőlőműve és kitűnően jövedelmező művelési ág lenne a jelenlegi viszonyok mellett.

— **A katonai hatóságok levelezése tárgyában** Heves vármegye alispánja az iránt kereste meg Debreczen város közönségét, hogy Heves vármegye azt a feliratát, melyben az országgyűlés által a kormányt utasítottatni kéri (184) évi VI. t. cz. 9. §-nak törvényszerű végrehajtására, hasonló szellemű felirattal pártolja.

— **Dicsőfi József** lelkész ur új otthonába költözött a Kossuth utcai 2601. számú házhoz a miről a hívek értesítettek.

— **November elseje a róm. kath. templomban.** A cs. és kir. 39. gyalogezredhez a f. 6. október hó elsején bevonult ujonczok továbbá az ezred összes tisztjei, élükön Suvich Jenő ezredessel nov. hó 1-én reggel 8 órakor a katonai zenekar kíséretében a róm. kath. templomba mennek istentiszteletre. Mise alatt a karban az ezred zenekara játszik. A mise végzetével dr. Wolafka Nándor v. püspök plébános alkalmi szent beszédet tart, a haza, király s zászló iránti hűségéről. Istentisztelet után az ezred kivonul a Pavillon laktanyába a hol az ujonczok a hűségi esküt ujlag ünnepélyesen leteszik. — **Mindszentek napja** alkalmából nov. 1-én délelőtt 9 órakor a róm. kath. templomban Dr. Wolafka Nándor v. püspök ünnepélyes nagy misét tart, azután szent beszédet mond. — **Este 5 órakor, a hallottak estéje** ünnepén dr. Wolafka szent beszédet tart, mely után rövid ájtatosság következik. Megjegyezzük, hogy első eset Debreczenben, hogy halottak estéjén a róm. kath. templomban egyházi beszéd tartatik.

— **A millennium és a tiszántuli ref. egyházkerület.** A tiszántuli ref. egyházkerület millenniumi bizottsága szombaton gróf Dége néföld József főispán elnöklele alatt tartott üléséből azt az indítványt terjeszti az őszi kerületi közgyűlés elébe, hogy irassék meg a magyar protestantizmus, különösen pedig a kerület fejlődése, története, — jelenlegi állapota, a nemzeti műveltség, közéletre és társadalomra gyakorolt befolyása s pályadíjjal 500 frt tüzessék ki. A bizottság másik határozata a kerület egyházai, tanintézetei birtokában lévő műkincsek és ereklyék összegyűjtésére vonatkozik melyek a millenniumi kiállításon bemutatandók lesznek.

— **Személyi hír.** Örömmel értesülünk hogy Zöld Mihály városi tanácsnok súlyosabb természetű betegsége után már annyira jobban érzi magát, hogy a mai tanácsülésre részt vehetett.

— **Az új egyházi törvények.** Tóth Sámuel debreczeni hittanár, zsinati jegyző a zsinat tagjainak már szétküldötte a ref. zsinat által alkotott egyházi törvényekre leérkezett legfelsőbb választ és észrevételeket, melyeket a nov. 14-dikére összehívott zsinat fog tárgyalni.

— **Az orvosolhatlan Orvos.** Az erkölcsileg reménytelen Orvos Gyurkának az éjjel megint összekoczanása volt a rendőrséggel. Gyurkának valószínűleg se bejelentett, se bejelentetlen lakása nincs ez idő szerint. Mert az este a piac utcai szeméttartó, a régi vargaszín egyik fülkéjében, egyik mézarszékben szerzett magának éjjeli szállást. A mézarszék-tábla szegét kihuzva, az ablaknyíláson mászott be s lefeküdt a földre. Az arrafelé menő rendőri őrzőnek feltűnt a nyitva felejtett tábla. Benéznek, hát ott látják a mélyen alvó Gyurkát. Az álmából felzavart athléta dühös lett mint a vad s villogó szekerczével ugrott fel fekhelyéből. „Ide ne merjetelek jönni, ha kedves az életedek!” — ordított a rendőrökre. Az adott jelre több rendőr is Kisujtaczán termett s Gyurka a tulerőnek megadva magát, nagy kíséret mellett vonult be a városházához. A mézarszékéből semmi sem hiányzik. Nem is igen találhatott volna abban Orvos György elvinni való értékesebb tárgyat.

— **Az esperesi kar** már megkezdette tanácskozásait, melyeken a nov. 1-én összeülő egyházkerületi közgyűlés némely fontosabb ügyeit látják el véleménynyel. Mai értekezletén a közalapi segélykérvényeket tárgyalja. Az egyházkerületi közgyűlésen Vályi János főgondnok

egyetlen fia, Vályi Árpád betegsége miatt nem vehet részt. Erről szombaton levélben értesítette Kiss Áron püspököt, elnöktársát.

— **„A kézi ügyességéről”** érdekesen olvassott fel Stern Győző, kit erre az iparoskör kért fel. A tegnap d. e. a városházán nagy közönség jelenlétében megtartott felolvasásra holnap visszatérünk.

— **Elveszett — találtatott.** Ma reggel vetők a két köv-tkező közlemény:

„**Elveszett** ma reggel Péterfiától a Hatvan-utczáig egy kis brass-tű, mely kedves emlék. A szives megtaláló kéretik azt Péterfia-utca 961. számú házhoz elvinni, hol jutalomban részesül.”

Félóra múlva azonban következő jelentést: „**Találtatott.** A Péterfiai gyógyszerár előtt egy kis arany brass-tű találtatott. Tulajdonosa átveheti Lőkovic Arthúr ur irodájában.”

Boldog Isten! Mit nem érne a szivek történetében is, ha az elveszett után ily hamar következnek a megtaláltatott!

— **A dalárda** részéről a következő értesítést kaptuk: Az országos magyar dalárdegyesület jövő évi ünnepélyét május hó 12—14. napjain fogja megtartani. Tisztelettel kérem egyetünknek azon pártoló és a apító tagjait, akik ez ünnepélyen részt kívánnak venni, ez iránt folyó évi November 5 ig ügyvédi irodámban annyival inkább sziveskedjenek jelentkezni, mert későbbi je entkezések a fiúmei viszonyokra különös tekintettel nem lesznek figyelembe vehetőek. Debreczen, 1893. okt. 30. Márk Eadredalegyleti elnök.

— **A nagyváradai botrányok.** A szinkor udvarán Ujlaki Antal ellen elkövetett támadás ügyében a törvény dr. Beöty Pált és dr. Bakats Bélát könnyű testi sértésért helyezték vád alá, s az ügyet ítélethozatal végett áttették a nagyvárad kir. járásbíróhoz. Ujlaki Antal ügyvédje: dr. Bakonyi Samu — mint a „Nagyvárad” írja — a törvénytseke határozata ellen az Ujlaki kezelő orvosai által kiadott láttelek alapján, felebbezést fog beadni.

— **A nőegylet köréből** A t. közönség megnyugtatóására közli a helybeli jótékony nőegylet elnöksége a tiszti főorvos urnak következő jelentését: A tek. elnökségnek f. hó 26-án kelt átirata folytán az árvaházat (Péterfia-utca) egészségügyi szempontból megvizsgálván, a helyiségeket tisztáknak és ragálymenteseknek kijelöltam. Ugyanezen alkalmmal a Csapó-utca 1162. sz. háznál elhelyezett trachomás árvákat is megvizsgálván, azokat egészséges helyiségekben elhelyeztettem, gondos ápolásban és gyógykezelésben részesülteknek találtam. Debreczen, 1893. okt. 29. Dr. Sárváry Gyula.

— **Pajta feltörések** Ugy látszik, hogy a professzionatus betörő urak ujra akarják kezdeni, a tavaly különös buzgalommal üzött foglalkozásukat. A múlt télen betörték a Sestakerti pajtáknak és villáknak majdnem mind egyikebe, most pedig átakarják tenni működésök szinterét a Tóczós-kertbe és az azzal szomszédos kertsegekbe. — Tegnap virradóra p. o. a Tóczós-kert öreg csősze azon jelentéssel jött be a kerttulajdonosokhoz, hogy több pajtát feltörték. Így a többek közt felfeszítettek egy erős zárral bíró kőpajta ajtaját s mivel értékesebb tárgyat, vagy enni, inni valót a betörő nem talált, bosszuját az ott levő cseréptálon és fazekakon töltötte, a melyeket diridarabokra zuzott. A kertekben lakó közönség érdekében kívánatos lenne, hogy a rendőrség ott a közbiztonságra éberem felügyeljen.

— **Adakozás a debreczeni egyetemre.** A második lelelkész-képeségi vizsgát tett tiszteletes atyafiak hatan tegnap este társas vacsorára gyűlvén össze Péter Pál vendéglőjébe, 21 frtot adtak a debreczeni egyetemre.

— **A pályatárs kegyeleto.** A kegyelet szép ténye az, a melyről éppen most értesülünk! Mándoki Béla, a debreczeni szinészet egykori tevékeny harczosa, ugyanis megemlékezett egy régi pályatársáról, Szabó Józsefről s a közönség által támogatva, de leginkább könyvének jövedelméből díszes sírleket állíttatott Szabó Józsefnek. Szabó tudvalevőleg művezető volt az intendatúránál s maga is jó színész. Az orosz fekete gránit emlékkő felirata a követ-

kező: „Itt nyugszik uttörő magyar igazgató és színművész Szabó József. Szül. 1815. megh. 1875-ben és „Alkotásodban örökké élsz!” Alul: „Emelte a követ a közönség kegyelme és M. B.” Az emlékkövet nov. 1-én délután lep'ezik le, a mely alkalommal a helyben lakó régi pályatársak koszorút helyeznek a sírköre, a színtársulat tagjai quartettet énekelnek, Mándoki Béla pedig, ki ily szépen táplálgatja a régi pályatársak emlékezetét, alkalmi beszédet mond.

— **Elfogott szélhámós.** Az álgazdászta ki Debreczenben és környékén néhány nap óta üzte szélhámósodását A r l e t Ferencz földmives iskolai növendék személyében tegnap elfogták.

— **Emberirtó.** Kovács Mihály és neje Tarjáni Mária, kik a Szabó Mihály hentes fancsikai tanyáján laknak, tegnap reggel gyermeküket a hat éves Gábort magára hagyták a házban. Anyja tehénfejéssel volt elfoglalva s mikor dolgát végezve visszatért, a gyermeket a földön fekve találta, mellette egy üveg ternyi életpálinka tartalommal az ablakban hagytak. A kis fiu kiitta a pálinkát utolsó cseppig, a mitől elájult. Hazahozták Nyilutca 3609 sz. házhoz, a hol mielőtt orvosi segélyben részesült volna, — meghalt. Az előhívott dr. Kalmár Barna konstataulta, hogy a gyermek heveny-szeszmérgezési tünetek között halt el. A fűcska holttestét törvényszéki orvosi boncolás alá veszik, s a gondatlan szüléket a törvényszék felelősségre vonja.

— **Mai számunkhoz** Leidenfrost Ármín jó hírű fűszer-, anyag-, festék- és csemege üzletének árjegyzéke van mellékelve.

Táviratok.

(A „Debreczeni Ellenőr” s. tudósítójától.)

Budapest, október 30.

Samassa jubileuma.

Érk. délután 2 órakor.

Samassa egri érsek a tegnapi jubileumi banketten mondott nagy beszédében nyomatékosan kikelt azon híresztelés ellen, hogy betegségének oka a primási szék betöltésekor való mellőztetése lett volna. Kijelenti továbbá, hogy a primási udvarnál nem kegyvesztett.

Milliomos özég bukása.

— Érk. d. u. 2 órakor. —

A Krausz és társa budapesti milliomos özég — a mint a „Budapesti Hírlap” jelenti — félmillió passzívával csődöt mondott.

Taaffe lemondása.

— Érk. d. u. 2 órakor. —

A miut Bécsből jelentik Ö Felisége elfogadta gróf Taaffe osztrák minisztere lemondását.

A színész temetése.

Debreczen, október 30.

(g.) Mikor szombaton vidám előadásra csendített a rendező, akkor csendült meg a lélekharang, melynek szavára egy másik, a világi nagy rendező jelenésre szólította el a szegény elhunyt színészt. Tegnap temették el őt, ki szeretett Debreczenébe jött meghalni s valamint e hasábon is sokkal nagyobb tért szenteltünk elhunytának azért, mert debreczeni fiu, mert közkedveltségű, jó ember és mert elhalálása igen szomorú volt, úgy temetésén is oly óriási közönség jelent meg, temetése oly diszes volt, mint bármily tekintélyes és hírneves egyéné. Jó szívé nép a színész; hangos zokogással vették körül a sirt, a ravatalt s láthatták az élet-tragikum szívtacsaró jelenetét,

a mikor a 78 éves, sokszor súlyosan megpróbált anya igyszól a temetőben, mialatt a koporsó földelén dübörgött a hant:

— „Ne hagyjuk itt a szegény Miskát!”

Ott hagytuk pedig a szomorú bucsú után a péterfiai temetőben s kívántuk neki, hogy siri nyugalma szelid és boldog legyen!

Gulyás Mihály temetésén az ezrével össze sereglett debreczeni közönség nemes érzése nyilvánkozott meg, a mely életében szeretettel, halálában részvétellel jutalmazza a színészt. A temetés tegnap, vasárnap d. u. ment végbe a közkörház hulla-házából. A ravatalon ott voltak a színtársulat, Tiszai igazgató, a műszaki személyzet, a család s egyen jó ismerősök koszorui. A zsufolásig megtelt hulla-házban és udvarban, úgy szintén az előtte hemzsegő óriás néptömeg között erősen volt az intelligens közönség képviselve s megjelentek teljes számmal a színtársulat férfi és nő-tagjai is.

A ravatal felett Csapó Péter ev. ref. segédlelkész mondott megható imát, a kántus pedig Széll énekevezér vezetése mellett a „Te benned bízunk...”-ból énekelt. Végezetül a színtársulat tagjai, kar- és magánszemélyzet, gyönyörűen elénekelték a „Mért oly borús” kezdetű gyászdalt. A közönség körében hallgatta Foltényi Vilmos, érdemes veterán művésznök, ki ezt 52 év előtt énekelte a H u b a i n é ravatala felett; ez alkalomra készítette volt dalamát E g r e s s y Béni. Tegnap a következő új strófát is énekelték:

Göröngyös út kifáradt vándora,
Pihenni hív a csöndes síri hon!
Körülted áll a hű társak sora,
Bucsudal zeng immár az ajkakon.
Ősszel kísérvük végutadra el,
Mikor lehervad búsan a virág,
De a természet új életre kel,
S tavasszal új virágot szór reád.
Aludj! Virág s emlékezet
Örködnek a sírod felett!

Sto il Károly különösen meleg érzéssel énekelte a két strófa befejező sorait.

A péterfiai temetőben Hevesi Gábor társulati tag mondott emelkedett hangulatu gyászbeszédet az elhunyt pályatárs felett. Ki emelkedett a beszédből a következő megható részlet:

„Kedves barát, felejthetetlen pályatárs! Kedvencz dalod végstrófáját idézem föl emlékünken! „Messze jártál, másutt is volt jó dolgod, — Hej! de szíved csak azt sugta, jobb itthon!” Most már valóban jobb rád nézve, mert megtaláltad a nyugalmat szeretett otthonodban, a hová visszatértél — meghalni!”

Ezután a kar elénekelte a „Mi füstölög ott a messze távolban” kezdetű dalt s a gyászos közönség a legmélyebb meghatottság érzelmével oszlott szét.

A gyászestéről a család is adott ki jelentést. A megtört özvegy édes anya, özvegy Gulyás Sámuelné, szül. Szekeres Sára, lapunk útján mond köszönetet Tiszai Dezső színiigazgatónak s a társulatnak fia elhunytá alkalmával tanusított részvételükért és áldozatkészségükért.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás)

55.

XXIII.

— Ez már ismét más. Így, a mi engem illet, én észrevettem, hogy ön igen jól van a házasság, és azon gondolatból kiindulva, hogy ön Bordeaux királya, fiatal szép, igen szép fiu, értelmes, érzélgő... Oh! semmi tagadás, bizonyos vagyok benne, hogy ön érzélgő és gyönyörű. Más oldalról észrevéve, hogy Donisné is fiatal, szép, nagyon szép, férjénél egy kétségen kívül érdemes emberről, de azon szintelen érdekekkel, melyekből a „jó férjek” alkotvák;

természetesnek találtam az ön érzelmeinek az ő szenvedélyével társulását.

— De én, én nem akarom ezt! kiáltott fel Méziolle, felébredvén büszkesége, én fizetni akarok önnek, és ha azt ma nem tehetem, biztosítékot ajánlok.

— Értsük meg egymást, kérem önt: a kártyaadósságot ön tagadja, mert nem fizeti: a barátságot ön nem hívja fel, mert visszautasítja ajánlatát. Ön azt akarja, mint már mondottam és bebizonyítottam hogy ez üzlet legyen; jól van tehát, ön kényszerít annak kimondására, hogy az ön által ez ügyben ajánlott biztosíték nem komoly.

— Hogyan gondolhatja azt? hisz ön nem ismeri azt.

— Az nem komoly, folytatá Sainte Austreberthe már csak azért is, mert ön kénytelen azt ajánlani. Valóban, édes Méziolle ur, eléggé ismerem önt s jobban becsülöm büszke jellemét, magasröptü lelkét, mintsem ne tudnám azt, hogy mielőtt ezen lépésre elhatározta magát, mindent megkísérlett, még a lehetetlent is, csak hogy annak fájdalomtól megkímélje magát.

— Ugy van.

— Azaz ön azon biztosítékkal, melyet nekem ajánl, tegnap és ma megkínált tiz, husz egyént, hogy az önnek szükséges pénzt megszerezhesse, és e biztosítékra a 70,000 frank helyett kapott 20,000 frankot. Ön tehát látja, hogy az nem komoly, vagy legalább nem felel meg az 50,000 franknak, mellyel nekem tartozik. Ha az nem kellett a pénztözséreknek, dacára az ön által ajánlott magas kamatnak, hogyan kívánhatja, hogy én azt elfogadjam?

Méziolle lesujtva és bámulattal eltelve állott ott, mert a dolog csakugyan így folyt le.

— Látja ön, folytatta Sainte Austreberthe, ugy ismerem helyzetét, mintha ügynöke volnék önnek, s nincs szükségem az irigyek fecsegésére, hogy azt megítélhessem. Mondják, hogy ön elzalogosítá birtokait, értéküknél jóval magasabb összegek erejéig; mondják, hogy nemcsak csürei üresek, de hogy termése is jóval előre el van adva. Jól van, mindezt nincs szükségem egészen részletesen tudni; van valami, a mi egy szóval megmagyarázza: „Ön Bordeaux királya” és e királyság önnek sokba került; az ön öröksége rá ment annak az árára.

— Az nincsen eladva.

— Nincsen, de terhelve van adósságokkal és ha ön el nem adja, ez épen azért történik, mert nem bírja érte megkapni azt, a mivel tartozik. Nevén állván, még azt az előnyt nyújtják, hogy az ön hitelét emelik. — Ez a szöllő? — Méziolle uré.

Sainte Austreberthen a megelégedés mozanata volt látható, mit ha Méziolle észrevesz, gondolkodásra nyújtott volna alkalmat. Mióta Bordeauxban volt, a napok múltak s Sainte Austreberthe nem látott módot, hogy a Sainte Michelli községet hogyan elégitse ki; e 20,000 frank épen alkalmas időben jött. Azon érdemhez, hogy ezen összeg épen annyi volt, a mennyivel tartozott, csatlakozott azon másik, hogy Méziolle elég kövér összeggel maradt adós arra nézve, hogy őt zavarban hagyhassa.

Érzéketlenül minden iránt, a mi környezé és mintegy álomban járva, Méziolle semmit sem látott és semmit nem talált el.

— Ezen 50,000 frankra nézve, szölt, reményilem, hajlandó leend ön nekem egy kis időt engedni, mindazon biztosítékot kész vagyok nyújtani, melyeket ön kívánni fog.

Sainte Austreberthe jó ideig nem felelt, lesütve szeméit, mialatt Méziolle aggodalmasan nézte őt, egy reményt nyújtó szót várva.

Vége Sainte Austreberthe felemelte fejét. — Igazán, szölt ő, soha kártyaadósság így nem lett megvitatva, hasonló körülmények között; ez igen bánt, nagyon sajnálom.

Ha Méziolle merte volna, félbeszakította volna azzal, hogy ő is épen oly mélyen sajnálja, mint a vicomte, de megelégedett azzal, hogy karjait égfelé emelé, ékesszólással teljesen.

— Egy kártyaadósság, folytatá Sainte Austreberthe, reám nézve nem üzlet; az egy, minden polgari törvényen feül álló szentség. De azon módról, mellyel ön azzal bánik, látom, hogy üzletet csinál belőle.

— Nem egészen.

— Mindamellét meg kell hogy értsük egymást. Ha ön fizet, ez esetben ön annak tekint a kártyaadósságot, a minék én, azaz megszerelte bármilyen áron a fizetéshez szükséges tőkét; ellenkezőleg, ha ön nem fizet, időt kér, biztosítékot ajánl. Nem bír mindez az üzlet jellegével?

— Én bármilyen áron is meg akartam szerezni ezt a tőkét, mint ön mondja, mert nem bírtam azt feltalálni, fordulok önnek barátságához.

— Miután ez üzlet a barátságának nincsen hozzá köze; ön jól tudja, hogy érzelmek nem fogadtatnak készpénz helyett. Ha ön barátságomhoz akar fordulni, csak egy nyelven érteném meg, tudniillik a mely azt mondaná nekem: „Nem fizethetek önnek, elégedjék meg e 20.000 frankkal s engedje el tartozásom többi részét“ Erre egészen kész vagyok.

(Folyt. köv.)

Közönség köréből.*

(A tüzőtárság leköszönése.)

A „Debreczeni Hírlap“ e hó 26-iki 251. számában, az újdonsági rovatban „A tüzőtárság leköszönése“ címmel közlemény jelent meg, a mely szerint ha a tek. városi tanácshoz benyújtott memorandum értelmében kért összeg megtagadtatnék, a most működő parancsnokság f. évi december hó 31-én déli 12 órakor beadja lemondását, ezzel pedig a tüzőtárság egylet megszűnnék létezési.

Csak hogy a tisztelt cikkíró ur elfelejtette azt, hogy ő — ha esetleg tüzőtárság is — magában még nem az egész egylet, valamint azt is, hogy ha az összes parancsnokság le is köszönne, az egylet nem megszűnne, mert ugyanazon közgyűlés, a melynek a parancsnokság lemondását beadja, hivatva van arra is hogy más parancsnokságot válasszon, a mely az egylet további működését biztosítsa.

Ambár a tisztelt cikkíró urnak némely részben igazat adunk abban, hogy a tek. városi tanács valamivel az évi segélyt csakugyan emelhetné, de nem úgy, a mint a benyújtott költségelirányzat azt kitünteti, hogy t. i. 4000 forintról azt 10.480 forintra emelje fel, mert hiszen az a sok mellékes kiadás, a mely a költségvetésbe kitüntetve van, részben szükségtelen. Itt évente nagy összeget lehetne megtakarítani.

Mi is óhajtának továbbá, hogy a fizetéses tüzőtárság létszámát fölemelnék, a toronyország fizetéses tüzőtárság cseréltetnék ki, de ha ez mind megtörténik, még akkor sem rugna az évi kiadás 10.480 forintra. Ennyit tartottunk jónak a nagy közönség tudomására adni, nehogy az a hit legyen terjedve, hogy a tüzőtárság egylet csakugyan feloszlik. Ezt a működő tagoknak nagy része nem óhajtja!

Debreczen. 1893. okt. 30.

Több működő tag.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Debreczeni ingatlanok forgalma, a kir. törvényszék, mint telekhatóságnál f. évi okt. 21—28-ig. 1. Balogh Miklós veszi, Buzás Elek szepesi 11½ nyilas tanya birtokát 18500 frtért. 2. Kovács József és neje Sárközy Julianna veszik, özv. C-ának Józsefné Némethi Zsuzsanna csapó kert szőlője egyrészé 200 frtért. 3. Szücs András és neje Nocsis Zsófia veszik, Sinkmayer János és neje Kocsis Erzsébet ondódi földét 1400 frtért. 4. Papp György és neje Hóra Teréz veszik, Némethi Sándor új földét 9000 frtért. 5. Geréby Fülöp veszi, Adler Farkas új földét 14961 frt 25 kr-ért. 6. Hutter Lipót és neje Zillinger Sarolta veszik, Kolossa Ádám homok utca 2959 sz. házat 4900 frtért. 7. Varjasi György veszi Orozsvázi János és neje Muránczi Mária új földét 1800 frtért. 8. Hüse Gábor veszi, Szücs András és neje Kovács Zsófia ondódi földét 1050 frtért. 9. Nagy Sándor és neje Balogh Mária veszik, Baróthi József új földét 600 frtért. 10. özv. Némethi Andrásné veszi, Jobbágy Ferenc és neje Szilágyi Juli-

anna új földét 900 frtért. 11. Kiss Julianna veszi, dr. Kocsár Gábor és neje Daróczi Julianna majorsági földét 70 frtért. 12. Szendrei János és neje Balogh Eszter veszik, Hangyási Mihály és neje Csáki Erzsébet homok utca 2971 sz. házat 1700 frtért. 13. Ember Ferenc és neje Csomos Julianna veszik, Böszörményi Lajos bányi kaszállóját 1400 frtért. 14. Erdélyi István veszi, Rössler Richárd ondódi földét 3800 frtért. 15. Dreher Antal veszi, Rössler Richárd miklós utca 1919 sz. házat 11000 frt.

A kis lutri huzásai.

— Október 28-án. —

Budapest	25	33	68	22	76
Lincz	24	75	14	25	79
Trieszt	40	10	6	80	18

Apró-cseprő.

* **Agyafurt tolvajcsinyról** olvasunk egy worms lapban. Czipő kellett az egyik léhütőnek s összebeszélve társával, belépett egy cipőkereskedőhöz, ki is választott egy párt, fel is próbálta, a mikor társa hirtelen belépett, s pofon vágta jobbról is, balról is. Halálra rémülten nézi a megugró legényt, mire eliramodik a sértő után és — eltűnik a szomszéd sikátorban. A naiv lelkű kereskedő kíváncsian nézi az ajtóból, hogy megkapja-e a brutális sértőt, s várja vissza a vevőt — persze hasztalan.

* Megnyugtatás.

A nagyvárosban lakó dr. O. nejét első ízben látogatta meg legifjabb nővére. Az asszony maga akarta feköltetni huját, de midőn belépett szobájába, a leánya éppen öltözködött és — rettenetes — ugyancsak pongyolán állott a nyitott ablaknál.

— De gyermekem — jegyzé meg a meglepett doktorné — nem vagyunk falun! Ez borzasztó, ha valaki meglátott volna!

— Hát ez olyan nagy baj, — jegyzé meg ártatlanul a leány, senki sem tudja, hogy én itt vagyok. Ha pedig meglát valaki, legföljebb azt hiszi, hogy te vagy.

A tréfálót Isten nem érti meg,
Imát az égbe csak sohaj vihet!

Reviczky Gy.

A bölcs a legkisebb tréfából tanulságot merít, a buta a leghosszabb fejezetekből sem okul!

S a a d i.

Mély kedélyeknek nincs vigasztalásuk; inkább akkor békülnek ki önmagukkal s találják fel nyugalmukat, ha szándékosan foglalkozunk bánatuk tárgyával.

H u m b o l d t V.

* **Az érzékek finomsága a két nemnél.** A nők tapintási érzéke kétségtelenül finomabb, mint a férfiaké. Hogy hallási és látási érzékeik tekintetében szintén fölényvel bírnak-e, azt még ez ideig nem bizonyították be. Ellenben a férfiaknak fejlettebb az izlési érzéke. Még a konyhaművészetben is csak férfi emelkedik az igaztökély magaslatára, az asszonyok mindig nagyon gyöngék, sőt érzés nélküliek a főzésben. Szakácsnék főzik ugyan meg a többség eledelét, de a szakács főztét ismeri, tudja is a különbséget; királyi és nagyuri asztalra csakis szakács főttje kerülhet. A bort megítélni tudó nő alig van. A franciák csak „gourmande“-et ismernek, nőnemű szót e fogalom kifejezésére nem is tud. A szaglási érzék fejlettségének kipuhatolására Amerikában tudós tanárok tettek beható kísérleteket, melyek során az bizonyult be, hogy a férfiaknak sokkal finomabb szaglási érzékük van, mint a nőknek.

Közgazdaság.

* **Elvi jelentőségű határozat.** Felemerült esetek alkalmából a belügyminiszter elvi jelentőségű határozatot hozott arra nézve, hogy a betegsegélyező pénztárak tartozna a kebetegiekért a

közkórházakban ápolási díjat fizetni. A miniszter kimondja, hogy a pénztárak, némely eseteket kivéve, nem kötelesek tagjaikért fizetni a díjakat. Oly esetekben azonban, midőn a beteg részére, a kórházi beutaló levél megszerezhető nem volt, s a beteg felvétele elodázhatalanná lön, kötelesek a pénztárak a díjakat fizetni.

* **Iparosok figyeimébe.** A közös hadügyminiszter ur a hadsereg összes bõrnemű felszeréseinek egynegyed részét a kisiparnak tartotta fenn. Ebből jut a magyar kisiparnak 14.925 pár bakancs (ára 4.77—5.16 forintig) 4125 pár könnyű bakancs (ára 3.52—3.78 forintig), és 4200 pár különböző csizma (ára 6.64—9.18 forintig). A pályázatban egyes kisiparosok s ilyenekből álló szövetkezetek vehetnek részt, de a pályázók csak saját műhelyökben készített árut szállíthatnak. A kiállításon kívül szíjazatokat is akar szállítani, eziránt külön beadványban nyilatkozhatnak. A szállítandó cikkek mintáit a budapesti és gyulafehérvári mintaraktárakból lehet megszerezni. Bántapénzt, — vagy pénzbeli biztosítékot benyújtani nem kell. A folyamodványokat a szokásos minta szerint f. év december hó 28-ig a következő intendatúránknál kell beadni: Budapest, Pozsony, Kassa, Temesvár, Nagy-Szében Zágráb, vagyis minden folyamodó ahoz az intendatúrához adja, melyhez legközelebb lakik. A beszállítás is ahoz a főruharaktárhoz történik, mely a szállító kisiparos lakhelyéhez legközelebb esik. — Felhívjuk az érdekeltek figyelmét a hadügyminiszter ur azon czélszerű intézkedésére, mely odairányul, hogy minden olyan városból, melyből több kisiparos nyert megbízást, egy kiküldött mester a cikkek mintaszerű készítését a ruhatárakban tanulmányozhatja, s ez alapon a mintaszerű szállításra társait is betaníthatja. A pályázati feltételek, valamint az ajánlati minta a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen, 1893. Október hó 25. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Iparosok és gyárosok figyeimébe.** A cs. és kir. közös hadügyminiszterium Bécsben a közös hadsereg részére eszközöndő különféle ruházati és felszerelési tárgyak szállításának biztosítása czéljából f. é. december hó 1-jén záruló versenytárgyalást hirdet. Közlebbi feltételei és tárgyai a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők. A kereskedelmi és iparkamara.

* **A kereskedők és gyárosok figyeimébe.** A m. kir. államvasutak gépgyárának és a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyár igazgatósága Budapesten különféle festék- és mázanyagok szükséglete szállításának biztosítása czéljából f. é. november hó 24-én lejárandó nyilvános pályázatos hirdet. Közlebbi feltételei és tárgyai a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők. A kereskedelmi és iparkamara.

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvény-társaság“ közlése 1893. okt. 28-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	116.20	116.50
vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	126. —	127. —
koronajárdék 4%	—	—	93.45	93.85
regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	99.75	100.50
Osztrák aranyjárdék 4%	—	—	119.50	120. —
Egységes állam kötvény 4 3/10%	—	—	96.60	97.25
Tisza-szegedi 4% os nyeresémsorsjegy	142. —	—	—	143. —

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	408.25	409. —
Osztrák hitelrészvény	—	—	332.40	332.60
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	114.25	114.75

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	127. —	128. —
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	114.75	115.75
Magyar vöröskereszt sorsjegy	12. —	12.50
Osztrák " " " "	18.50	19. —
Olasz " " " "	13.25	13.75
Bazilika sorsjegy	8.50	9. —
Jó-sziv " " " "	2.90	3.20

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	—	—	5.90	6.04
20 márkás arany	—	—	12.44	12.48
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	10.05	10.09
Sovereignes	—	—	12.64	12.69

Debreczeni városi színház.

Idény-bérlet 25. szám. II. Kis bérlet 5. szám.
Páratlan. Páratlan.

Ma Hétfőn, október 30-án:

Toldi Miklós.

Történelmi színmű.

Személyek:

Első Lajos király	Péchy Kálmán
Laczi Endre, az ország nádora	Ferenczy József
Bodó, főúr	Némethi József
Óz. Toldi Lőrinczné	Lubrinicz Julia
György,) fiai	Hevesi Gábor
Miklós,)	Csiki László
Bencze, öreg szolgáljuk	Krémer Jenő
Margit	Ardai Ida

„TOLDI ÁLMA”.

A darabban előforduló nagy némaképletek fejezetei a következők: I. kép. Margit egy szolganő kíséretében megjelen s megkoszorúzza az elesett hősök sírjait. II. kép. Toldi csatája, midőn legyőzi a cseh vitézt, s a király jutalmul kardját nyújtja neki. Margit cserkoszorúval ékesíti. III. kép. Lajos király csatája az olaszokkal. Toldi megmenti a már eleső királyt. IV. kép. Toldi mint öreg, sírját ásní készül, midőn egy levante figyelmezteti hogy az ország czimerét küldje ki ujjalag, melyet az olasz hős eltiport. V. kép. Toldi mint öreg remete legyőzi a király jelenetében a küzdőterem a kérkedő olasz vitézt. VI. kép. Toldi végőrája, hol Lajos király végbucsut vesz hü bajnokától. VII. kép. Toldi megdicsőítése.

Holnap Kedden, október 31-én:
itt harmadszor:

Mangodin ur felesége.

Vigjáték 3 felvonásban. Írták Ernest Bum és Raoul Toché. Francziából fordította: Fenyéri Mór.

Szerdán november 1-én:

Molnár és gyermeke.

Népdráma 3 felvonásban.

M Ū S O R:

Szerdán, nov. 1-én: „Molnár és gyermeke”
R a u p a c h alkalmi színműve.
Csütörtökön, nov. 2-án: „Eleven ördög”
K o n t i operettje.
Pénteken, nov. 3-án: szünet.
Szombaton, nov. 4-én: „Kassai diák”
E r k e l Elek operettje, i t t e l ő s z ö r.
Vasárnap: nov. 5-én: ugyanaz.

Szerkesztői posta.

Nyelvésznék. Ez a szó előfordul Debreczen város 1777. évi tanácsi jegyzőkönyvében is, szórul-szóra így: „Szalonnák t o p j a i t l e t ö r d e l t e.” A t o p szó már egészen kiműt a közhasználatból s mi határozottsággal nem állítjuk, hogy csakugyan a leült sertés szalonnájának felső hátulso részét nevezték-e így. Mindenesetre szívesen vennők, érdekes is volna, ha öreg debreczeni polgárok e szó értelmére nézve biztos felvilágosítást nyújtanának.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő:

K o m l ó s s y D e z s ő.

Nyilttér.

Báli selyemszöveteket méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenkint 45 krtól 11 frt 65 kr.-ig, — sima, eskozott, kozkázott mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) postabér- és vámmentesen szállít: **Henneberg G.** (csász. kir. udv. szállító) **selyemgyára** Zürichben. Minták postafordultával küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (4)

Az összes orvosi tudományok tudora

Dr. Borbély Imre

specziális fogorvos

lakását f. hó 1-től

a **RANUNKE L-féle háztól** a
HAJDU GYULA-féle házba

(Piacz és Csapó utca sarkán, szembe a Bika-szállodával) I. emelet tette át. — Kapu bejárat a csapó utcáról.

Rendel: d. e. 8—12-ig.
d. u. 2—5-ig.

Kardos László-nál

Kossuth-utca.

Igen nagy választék
szőnyegekben,

és pedig futó, összevarható
és finom salon minőségben

minden árban, minden finomságban
szövet és Giupur függönyök,

sima és mintás gyapju butor-
BÁRSONYOK.

(III. c.)

Árverési hirdetmény.

Közhirre tételik, hogy az egeri fő-káptalan tulajdonához tartozó: Hajduvármegye Egyek községében lévő és az egyeki 1. számú telekjegyzőkönyvben felvett: 6. rend 174. helyrajzi szám alatti koresmaház 800 forint kikiáltási árban; ugy a 14. rend. 138/a helyrajzi szám alatti ház (régi tisztikak) és beltelke 3178 forint 50 krajczár kikiáltási árban a helyszínén **Egyek községében** **1893. évi november hó 6-dik napján** délelőtti 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az árverési feltételek megtekinthetők a főkáptalani uradalmi rendszerinti ügyész-ségnél Egerben és az uradalmi kasznárnál — az Egyekhez tartozó félhalmi tanyán.

Egerben, 1893. évi október hó.

Az uradalmi kormányzóság.

ELADÓ

egy közel fekvő faluban
nagy belsőség
gazdasági épületekkel
és külön lakházzal.

Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Jutányos, szabott áron

kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél:

Dívatos női ruhaszövetek,
Francia flanelek, Kasán, Moldon,
legujabb flanel, selyem és bársony

BLUZOK,

színes és fekete selymek,
mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők,

Gyermek ruhácskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok
téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsai posztokban.

KÖHÖGÉS,

rekedtség és elnyálkásodásnál
melegen ajánljuk tisztelt olvasóink
figyelmébe

Egger díjjutalmazott
biztos hatásu

mell-pasztilláit.

Kaphatók **25, 50 kros** és **1 frtos**
eredeti dobozokban a monarchia
valamennyi gyógyszerárában
valamint az

EGGER L. FIA

gyógyszerkülönlegességi gyárában
Bécs-Nussdorf.

